

**STRATEGIJA
ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE
U ŽUPANIJI POSAVSKOJ**

**ZA RAZDOBLJE
od 2021. do 2024. godine**

Orašje, studeni 2021. godine

Sadržaj:

1. UVOD	2
2. TRENUTNO STANJE I RAZLOZI DONOŠENJA	3
3. CILJEVI I PROGRAM STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE ŽUPANIJE POSAVSKE ZA RAZDOBLJE OD 2021. -2024. GODINE.....	4
3.1. VIZIJA.....	4
3.2. OPĆI CILJ STRATEGIJE.....	5
3.3. STRATEŠKI CILJEVI	5
3.4. NAČELA	5
4. PREPREKE ZA USPJEŠNO PROVOĐENJE STRATEGIJE I AKCIJSKOG PLANA ..	6
5. NORMATIVNI, INSTITUCIONALNI I DRUŠTVENI OKVIRI ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE U ŽUPANIJI POSAVSKOJ	7
6. STRATEŠKI CILJEVI I PROGRAMI U BORBI PROTIV KORUPCIJE U ŽUPANIJI POSAVSKOJ	8
6.1. PROGRAM OPĆEG CILJA	8
6.2. STRATEŠKI CILJ 1.....	8
6.3. STRATEŠKI CILJ 2.....	9
6.4. STRATEŠKI CILJ 3.....	10
6.5. STRATEŠKI CILJ 4.....	11
6.6 STRATEŠKI CILJ 5	11
6.6.1. JAVNE FINACIJE.....	11
6.6.2.ZDRAVSTVO.....	12
6.6.3. POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I VODOPRIVREDA	13
6.6.4. GOSPODARSTVO I GRADITELJSTVO.....	13
6.6.5. PRAVOSUĐE I UNUTARNJI POSLOVI	14
6.6.6.INSPEKCIJE.....	15
6.6.7.OBRAZOVANJE.....	15

1. UVOD

Korupcija predstavlja društveno neprihvatljivu pojavu koja izravno ugrožava ljudska prava, razara moral i ugrožava stabilnost i gospodarski napredak države. Borba protiv korupcije predstavlja osnovni preduvjet za razvoj otvorenog i demokratskog društva.

Zakon o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije („Službeni glasnik BiH“, broj: 103/09 i 58/13) korupciju određuje kao: „svaku zlouporabu moći povjerene javnom službeniku ili osobi na političkom položaju na državnoj, entitetskoj, županijskoj razini, razini Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, gradskoj ili općinskoj razini, koja može dovesti do privatne koristi. Korupcija posebice može uključivati posredno ili neposredno zahtijevanje, nuđenje, davanje ili prihvaćanje mita ili neke druge nedopuštene prednosti ili njenu mogućnost, kojima se narušava odgovarajuće obavljanje bilo kakve dužnosti ili ponašanja očekivanih od primatelja mita.”.

Definicija korupcije iz Zakona o Agenciji usko poima pojam korupcije, a najobuhvatnija i najpotpunija definicija te vrste jeste ona koja se nalazi u Građansko-pravnoj konvenciji protiv korupcije Vijeća Evrope (objava „Službeni glasnik BiH“ broj: 36/2001). Prema toj Konvenciji, “korupcija podrazumijeva traženje, nuđenje, davanje ili primanje, posredno ili neposredno mita ili bilo koje druge nezakonite koristi ili stavljanje toga u izgled, koje izopačuje propisano izvođenje neke dužnosti ili ponašanja koje se zahtijeva od primatelja mita, nezakonite koristi ili osobe kojoj se to stavlja u izgled.”.

U političkom smislu korupcija narušava legitimitet i ugled institucija vlasti, ugrožava ostvarenje načela pravne države, uzrokujući nepovjerenje građana u vlast i političku nestabilnost povećanjem nepovjerenja građana.

Osim toga, korupcija negativno utječe na tijek gospodarstva, jer uzrokuje nepredvidive troškove za investitore koji su obeshrabreni za buduća ulaganja, uzrokuje rast sive ekonomije i smanjenje javnih prihoda po osnovu neplaćenih poreza, carina i drugih dažbina, povećava troškove administracije, roba i usluga te smanjuje produktivnost. Za Županiju Posavsku korupcija predstavlja posebnu opasnost, s obzirom da je, po svom zemljopisnom položaju i gospodarskim ciljevima Županija Posavska mjesto u kome je potrebno stvoriti povoljne uvjete za strane investitore. Općepoznato je da strane investitore ometa i spora administracija, a nepremostiv problem može stvoriti okruženje koje je korumpirano. Županija Posavska, kao dio entiteta Federacije Bosne i Hercegovine, a samim time i države Bosne i Hercegovine, od 2016. godine ulaže napore za izgradnju demokratskog, institucionalnog i vrijednosnog sustava i poduzima mjere, radi sprječavanja razvoja korupcije i percepcije da je takva pojava prisutna i društveno prihvatljiva.

Izražavajući potpunu opredijeljenost u borbi protiv korupcije, Vlada Županije Posavske je odlučna razvijati i unaprjeđivati svoj pravni okvir, institucije i kapacitete, s posebnim naglaskom na edukaciju, kao i upotrijebi sve raspoložive kapacitete u borbi protiv korupcije. Vlada Županije Posavske će stvoriti sve neophodne pretpostavke za uspješnu primjenu Strategije za borbu protiv korupcije Županije Posavske za razdoblje od 2021. – 2024. godine (u daljnjem tekstu: Strategija) s težištem na edukaciju, prevenciju i represiju.

Strategija odražava bezuvjetnu političku opredijeljenost za borbu protiv korupcije i stvaranje sustavnih rješenja za učinkovito sprječavanje i suzbijanje korupcije na svim razinama u Županiji Posavskoj.

2. TRENUTNO STANJE I RAZLOZI DONOŠENJA

Pristupanje Europskoj uniji strateški je prioritet Bosne i Hercegovine, a ono je uvjetovano poštivanjem pitanja temeljnih ljudskih prava, radom pravosudnih organa i institucija, pravdom i unutarnjim poslovima. Prema Izvješću Europske komisije o BiH za 2020. godinu, Bosna i Hercegovina je još uvijek u ranoj fazi pripremljenosti u prevenciji borbe protiv korupcije, a borba protiv korupcije je ključni čimbenik stabilnosti svake zemlje. U Bosni i Hercegovini je do sada usvajano više strateških dokumenata za borbu protiv korupcije na svim razinama vlasti. Na razini Bosne i Hercegovine donesena je Strategija za borbu protiv korupcije s akcijskim planom za razdoblje od 2015. do 2019. godine, a izrada Strategije za naredno razdoblje i njezin provedbeni dokument je u procesu usvajanja.

Županija Posavska je do sada uspostavila opće principe dobrog upravljanja i organizacije, koji podrazumijevaju odgovornost, učinkovitost, transparentnost i uspostavila smjernice za efikasnu prevenciju i sprječavanje korupcije. Vlada Županije Posavske je opredijeljena da kontinuirano strateški promišlja, provodi i nadograđuje sustav antikoruptivnih mjera. Sukladno obvezi Županije Posavske propisanoj u čl. 22. Zakona o Agenciji, izrađena je Strategija za borbu protiv korupcije Županije Posavske za razdoblje od 2016. do 2019. godine i Akcijski plan za provođenje za isto razdoblje. Prethodna Strategija bila je usmjerena na izgradnju institucionalnog i zakonskog okvira te uspostavljanje koordiniranih međuresornih procesa kroz uspostavljanje Tima za sprječavanje korupcije na području Županije Posavske (u daljem tekstu: Tim). Prema Izvješću o provođenju aktivnosti Tima ostvareni su pomaci u uspostavljanju učinkovitog sustava za sprječavanje korupcije i osiguran je kontinuitet potpore Timu od strane zakonodavne i izvršne vlasti Županije Posavske kroz jačanje ljudskih i materijalnih kapaciteta i daljnjoj institucionalizaciji tog tijela. Uspostavljena je suradnja s partnerskim organizacijama i uspostavljeni temelji za uvođenje informatičkih aplikacija za nadzor provođenja strateškog antikoruptivnog dokumenta, a kao značajno je istaknuti i redovito održane obuke iz ove oblasti. Prema Izvješću Tima za 2018. godinu, uspostavljeni su temelji za usvajanje Zakona o zaštiti prijavitelja korupcije u institucijama Županiji Posavskoj, uspostavljeni su temelji za izrade Planova integriteta u institucijama Županije Posavske i procedure s kriterijima o načinu zapošljavanja u Javnom sektoru u institucijama Županije Posavske, sukladno izazovima i potrebama praktičnog antikoruptivnog djelovanja. Prema Izvješću o radu represivnih organa za borbu protiv korupcije iz oblasti pravosuđa za razdoblje od 2017. do 2020. godine nije došlo do značajnijih pomaka. Tako je prema Izvješću Kantonalnog tužiteljstva Posavskog kantona Orašje, iz oblasti koruptivnih kaznenih djela bilo ukupno prijavljene 42 osobe u 2017. godini, od čega je čak 27 prijava završeno odlukom o nepokretanju istrage, a samo 4 podignute optužnice, od čega su donesene i 4 osuđujuće presude. U tijeku 2019. godine zaprimljene su 53 prijave iz iste oblasti, doneseno je 36 naredbi o nepokretanju istrage, a podignuto je 11 optužnica od čega su donesene 2 osuđujuće i 3 oslobađajuće presude. Sličan trend je bio i u ostalim godinama razdoblja važenja prethodne Strategije. Analizom izvješća i sadržaja prijave u radu može se uočiti da su prijave posljedica netransparentnih i nejasnih kriterija iz oblasti upošljavanja, diskrecijskih ovlasti rukovoditelja i netransparentnog upravljanja javnim prihodima, a bitnim dijelom posljedica nepovjerenja građana u rad državnih institucija.

Sljedeći korak na ovom putu predstavlja nova, strukturno i metodološki proaktivno usmjerena Strategija za borbu protiv korupcije Županije Posavske za razdoblje od 2021. do 2024. godine. Nova Strategija je fokusirana na prevenciju korupcije kroz detekciju korupcijskih rizika i uklanjanje preostalih zakonodavnih i institucionalnih nedostataka. Strategija promovira integritet i transparentnost u radu državnih tijela institucija, stavljajući naglasak na odgovornost osoba na javnim funkcijama.

3. CILJEVI I PROGRAM STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE ŽUPANIJE POSAVSKE ZA RAZDOBLJE OD 2021. - 2024. GODINE

Općeniti ciljevi i ove Strategije su prevencija i sprečavanje, odnosno upravljanje njezinim rizicima, a ti ciljevi će se postići: povećanjem integriteta, odgovornosti i transparentnosti u tijelima javne vlasti, jačanjem protukoruptivnih mehanizama, snažnijom suradnjom tijela javne vlasti međusobno i sa civilnim društvom, učinkovitim otkrivanjem korupcije, uspostavljanjem procedura upravljanja korupcijskim rizicima u tijelima javne vlasti, jačanjem javne svijesti o uzrocima i posljedicama korupcije i ulozi svakog pojedinog građanina u prevenciji korupcije, a svakako i uspostavljanjem institucionalnog kapaciteta za borbu protiv korupcije.

Općenita težnja je stvaranje preduvjeta za sprečavanje i suzbijanje korupcije u Županiji Posavskoj, kroz daljnje jačanje institucionalnog okvira, efikasnog kaznenog gonjenja, prevenciju, edukaciju i uspostavljanju sustava nadzora za praćenje provedbe Strategije.

Vlada Županije Posavske će kroz pojedinačne programe nastaviti započetu suradnju sa antikorupcijskim tijelima viših razina uspostaviti stalno tijelo-Ured za praćenje borbe protiv korupcije, provesti informatizaciju, unaprijediti etičke kodekse, donijeti planove integriteta, uspostaviti normativni okvir za unaprjeđenje upošljavanja, raspolaganja javnim prihodima, imenovati upravnog inspektora, te će poduzeti mjere za povećanje razine povjerenja građana u javne institucije, politička tijela, pravosuđe i upravu, kao i provoditi redovne edukacije i promotivne kampanje u oblastima od posebnog značaja za građane, i to zdravstvo, poljoprivredu, gospodarstvo te u privatnom i obrazovnom sektoru.

Vlada Županije Posavske da će osigurati sredstva za implementaciju Strategije.

Podrazumijevajući specifičnosti ustroja Županije Posavske i njenih karakterističnih sektorskih područja, Strategija se temelji na sveobuhvatnoj participativnoj identifikaciji korupcijski rizičnih poslovnih procesa i uzroka nepravilnosti u postupanju svih sudionika. Zato je Strategija usmjerena na promjenu stavova i ponašanja svih sudionika, tijela vlasti, ali i građana u Županiji Posavskoj.

3.1. VIZIJA

Vizija Strategije je da se na isteku njene primjene postigne sljedeći rezultat:

Županija Posavska je kroz izgradnju i unaprjeđenje institucionalnog i normativnog okvira, aktivnostima na planu jačanja svijesti o štetnosti korupcije, smanjenju tolerancije prema koruptivnom ponašanju, prevenciji korupcije, njenom proaktivnom procesuiranju, prepoznata po uvjerljivim naporima i rezultatima u borbi protiv korupcije, višem stupnju vladavine prava i povećanom povjerenju građana u institucije vlasti.

3.2. OPĆI CILJ STRATEGIJE

Uzimajući u obzir sva iskustva iz provedbe prethodne Strategije, a sukladno općoj javnoj percepciji korupcije u Županiji Posavskoj, očito je kako novi strateški okvir za borbu protiv korupcije treba preusmjeriti te revidirati i prioritete da bi se pojačali naponi u sprječavanju korupcije.

Strategija se temelji na identifikaciji korupcijski rizičnih procesa i uzroka nepravilnosti u postupanju svih sudionika u javnom i privatnom sektoru.

Cilj ove Strategije je efikasnije sprječavati korupciju, odnosno upravljati njezinim rizicima, uspostaviti prioritete, principe i mehanizme zajedničkog djelovanja svih subjekata, afirmirati pozitivne društvene vrijednosti integriteta, odgovornosti i transparentnosti i unaprijediti pretpostavke za smanjenje stvarne i percipirane razine korupcije.

Strategija za borbu protiv korupcije Županiji Posavskoj za razdoblje od 2021. – 2024. godine će se provoditi kroz Akcijski plan za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije Županije Posavske.

3.3. STRATEŠKI CILJEVI

Iz ovako danog općeg cilja proizlaze sljedeći strateški ciljevi:

1. Uspostavljanje institucionalnih kapaciteta i unaprjeđenje normativnog okvira za prevenciju korupcije, za koordinaciju borbe protiv korupcije i praćenje provedbe Strategije za borbu protiv korupcije u Županije Posavske
2. Razvijanje, promoviranje i provođenje preventivnih antikorupcijskih aktivnosti u javnom i privatnom sektoru
3. Uključenje cjelokupnog društva u borbu protiv korupcije
4. Suzbijanje korupcije i unaprjeđenje otkrivanja nepravilnosti u upravi.
5. Suzbijanje korupcije u područjima od posebnog značaja za Županiju Posavsku

Dakle, Županija Posavska je jasno opredijeljena poduzimati aktivnosti prevencije korupcije, suzbijanja korupcije, razvijanja opće i pojedinačne svijesti o štetnosti korupcije i uspostaviti međusobnu koordinaciju tijela radi nadzora i praćenja rezultata postignutih antikorupcijskih aktivnosti.

3.4. NAČELA

Imajući u vidu složenost problema korupcije i njen izravan utjecaj na temeljne društvene vrijednosti, u provedbi Strategije neophodno je pridržavati se sljedećih načela:

1. Vladavina prava- usklađenost pravnih akata i svih radnji pravnih subjekata sa zakonom. U poduzimanju protukoruptivnih aktivnosti subjekti provedbe trebaju svoje postupanje

temeljiti na pravu tako da njihove odluke budu u formalnoj i materijalnoj suglasnosti s odgovarajućim pravnim aktima na svim razinama vlasti. U postupku donošenja odluka trebaju se umanjiti rizici od nastanka korupcije i osigurati djelotvoran nadzor.

2. Utemeljenost na činjenicama- planiranje, praćenje i procjena ispunjenosti protukorupcijskih zadaća treba se zasnivati na činjenicama. Već tijekom analize i procjene stanja i pojavnih oblika subjekti provedbe dužni su utvrditi činjenice te na temelju činjenica temeljiti mjere za suprotstavljanje korupciji.

3. Dobra praksa- usuglašavanje protukoruptivnih aktivnosti Županije Posavske s iskustvima drugih županija, učenjem na greškama, uočenim obrascima koruptivnog ponašanja i njihovog uzroka u sustavu. Za pojedine aspekte problema korupcije može postojati mnoštvo različitih rješenja, koja trebaju biti uzimana u obzir, u ovisnosti od njihove primjenjivosti u Županiji Posavskoj.

4. Sveobuhvatnost i uključenost- najvećeg broja aktera i utjecaj na što je moguće veći broj čimbenika koji doprinose korupciji. Borba protiv korupcije nije zadaća samo pojedinih subjekata, niti postoje pojedinačni čimbenici koji uzrokuju korupciju. U borbu protiv korupcije dužne su se, svako u okviru svojih nadležnosti, uključiti sve institucije i službe u Županiji Posavskoj, organizacije civilnog društva, profesionalna udruženja, mediji i građani.

5. Transparentnost i sudjelovanje- pravovremeno upoznavanje javnosti s donošenjem odluka i politika u institucijama na svim razinama u Županiji Posavskoj. Svi subjekti provedbe Strategije, a pogotovo državna tijela i službe, dužni su osigurati odgovarajuće mehanizme komunikacije, informiranja i konzultiranja javnosti. Radi transparentnosti u najvećoj mjeri treba koristiti ekonomska i suvremena sredstva komunikacije, objavljivati odluke o planiranim i provedenim aktivnostima.

6. Nepristranost i stručnost- kompetentnost i politička neutralnost nužni su za ispunjavanje protukorupcijskih zadaća. Suprotstavljanje korupciji treba se smatrati dijelom rada za opće dobro i unaprjeđenja profesionalizma uprave, ali i privatnoga sektora, i u njemu nema mjesta ideološkim, političkim i drugim utjecajima.

7. Orijentiranost na učinak- utvrđivanje jasnih i ostvarivih ciljeva. Upitna je efikasnost strateških dokumenata i aktivnosti za borbu protiv korupcije, ako nisu jasno postavljeni ciljevi i svrha koju trebaju postići, čiju realizaciju nije moguće pratiti i koji su teško ili nikako ostvarivi.

4. PREPREKE ZA USPJEŠNO PROVOĐENJE STRATEGIJE I AKCIJSKOG PLANA

Borba protiv korupcije složen je i zahtjevan proces kojeg prate prepreke za postignuće potrebnih učinaka. Radi smanjenja njihovog utjecaja u provođenju ove Strategije potrebno je otkloniti utjecaj prepreka koje mogu utjecati na njezino uspješno provođenje, a to su:

- **Nedostatak političke i druge volje** - bez želje i odlučnosti donositelja odluka na političkoj razini ne može se očekivati poduzimanje konkretnih mjera, jer će one biti kampanjske i selektivne ili će izostati
- **Neispunjavanje međunarodno preuzetih obveza** – nedovoljna usklađenost zakonodavstva u Bosni i Hercegovini s međunarodnim dokumentima za borbu protiv

korupcije, manjak primjene međunarodno prihvaćenih standarda u toj oblasti, onemogućavaju uporabu provjerenih i efikasnih mehanizama za sprječavanje korupcije

- **Nedovoljna samostalnost i kompetentnost subjekata provođenja** bez odgovarajućeg znanja, vještina i slobode postupanja subjekata borbe protiv korupcije, ne može biti efikasna i dati potrebne rezultate
- **Nedovoljna angažiranost subjekata provođenja** – bez dovoljne posvećenosti svih nositelja aktivnosti za provođenje Strategije, narušava se cjelovitost sustava za borbu protiv korupcije, što neizbježno utječe na postignute efekte njihovoga rada
- **Nedostatak financijskih i drugih resursa** – manjak financijskih i drugih resursa neophodnih za kvalitetnu borbu protiv korupcije ozbiljno utječe na kapacitet sustava za borbu protiv korupcije i onemogućava provođenje zahtjevnih mjera koje su važne za njeno sprječavanje
- **Kompleksnost političkog sustava** – nedovoljna razina kontinuiteta u borbi protiv korupcije i konsenzusa u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti, a i kompleksnost političkog sustava, imaju krajnje negativan utjecaj na njeno sprječavanje
- **Nedostatak sistematičnosti i koordinacije** – ni najbolje predviđene antikoruptivne politike i mjere u Strategiji ne mogu biti efikasne, ako se provode povremeno, nepovezano i fragmentirano
- **Nedostatak podrške javnosti** – borba protiv korupcije ne može biti potpuna i efikasna bez svijesti o štetnim posljedicama koje korupcija nanosi društvu i pojedincu
- **Neosnovana očekivanja za brze efekte u borbi protiv korupcije** – što je korupcija više prisutna, to je veća želja građana da ona bude spriječena, pa se očekuju brzi efekti za što kraće vrijeme, što može rezultirati nestrpljivošću i smanjenjem podrške javnosti antikorupcijskim mjerama i aktivnostima.

5. NORMATIVNI, INSTITUCIONALNI I DRUŠTVENI OKVIRI ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE U ŽUPANIJI POSAVSKOJ

Da bi borba protiv korupcije u Županiji Posavskoj bila uspješna i efikasna nužno je uspostaviti odgovarajuću razinu suradnje i koordinacije između svih nadležnih tijela koji su obvezni poduzimati mjere i aktivnosti na tom planu, a njihova uloga je obrađena u odgovarajućim strateškim ciljevima Akcijskog plana, prvenstveno kroz uspostavu Ureda za borbu protiv korupcije.

Normativni okvir

S obzirom na postojanje više razine vlasti u Bosni i Hercegovini, normativni okvir za borbu protiv korupcije u Bosni i Hercegovini i u Županiji Posavskoj je kompleksan. Od zakona koji dijelom reguliraju oblast borbe protiv korupcije, a u nadležnosti su tijela Županije Posavske, najznačajniji su oni koji reguliraju kaznenu oblast, oblast javnih financija i nabavki, sukobe interesa, slobodan pristup informacijama, izborni proces, oblast upošljavanja.

Institucionalni okvir

Institucionalni okvir za borbu protiv korupcije u Županiji Posavskoj obuhvaća: Tim za borbu protiv korupcije Županije Posavske, Skupštinu Županije Posavske, Vladu Županije Posavske, Pravosudne institucije Županije Posavske, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo

unutarnjih poslova, Kantonalno tužiteljstvo Orašje, Kantonalni sud u Odžaku, Općinski sud u Orašju, Županijska inspekcije, uz tijela odgovarajućih razina vlasti, koje imaju podijeljene nadležnosti sa Županijom Posavskom.

Društveni okvir

Uz navedene okvire važnu ulogu u borbi protiv korupcije imaju i svi drugi segmenti društva koji su zainteresirani za smanjenje štetnih posljedica korupcije. Društveni okvir u Županiji Posavskoj čine političke stranke, privatni sektor i svi oblici njegovog udruživanja, mediji, akademske i obrazovne institucije, udruge i organizacije civilnog društva i građani.

6. STRATEŠKI CILJEVI I PROGRAMI U BORBI PROTIV KORUPCIJE U ŽUPANIJI POSAVSKOJ

6.1. PROGRAM OPĆEG CILJA

Opći i posebni strateški ciljevi borbe protiv korupcije nalaze se u tijesnoj vezi, jer očekivani efekti mogu biti postignuti samo ukoliko svi ciljevi budu tretirani sa jednakom bitnošću. Za implementaciju Strategije neophodno je razvijati, promovirati i provoditi prvenstveno preventivne antikorupcijske aktivnosti. Na planu borbe protiv korupcije prevencijom će se sprječavati štetne posljedice, a radi postizanja općeg i posebnih strateških ciljeva.

U borbi protiv korupcije u Županiji Posavskoj najznačajniji cilj je i dalje prevencija korupcije, pa se sukladno postojećim normativnim okvirom unaprjeđuju već utvrđeni prioritetni ciljevi i programi to:

1. Transparentnost u radu institucija Županije Posavske i pristup informacijama
2. Transparentno upravljanje javnim prihodima i javnim rashodima i postupak javne nabave
3. Jačanje etike i integriteta u javnoj službi
4. Efikasno vršenje nadzora nad radom institucija i pojedinaca
5. Uključenje civilnih organizacija, građana i medija.

6.2. STRATEŠKI CILJ 1

Uspostavljanje institucionalnih kapaciteta i unaprjeđenje normativnog okvira za prevenciju korupcije, za koordinaciju borbe protiv korupcije i praćenje provedbe Strategije za borbu protiv korupcije u Županije Posavske

Jedan je od temelja uspješne borbe protiv korupcije je prevencija. Poseban značaj ima institucionalizacija tijela za borbu protiv korupcije i praćenje provedbenog propisa. Prepoznajući do sada postignute rezultata strateških dokumenta iz ove oblasti, Županija Posavska će uspostaviti stalno tijelo: Ured za borbu protiv korupcije, koje će educirati i pratiti provedbu strateških dokumenata.

Program:

1. Određivanje tijela za sprječavanje korupcije i uvjeta potrebnih za njegov rad - Uspostava Ureda za borbu protiv korupcije
2. Praćenje provedbe Strategije za borbu protiv korupcije u Županiji Posavskoj
3. Unaprjeđenje normativnog okvira u Županiji Posavskoj za borbu protiv korupcije.

6.3. STRATEŠKI CILJ 2

Razvijanje, promoviranje i provođenje preventivnih antikorupcijskih aktivnosti u javnom i privatnom sektoru.

Za postizanje ovoga cilja nastaviti će se s edukacijom nositelja javnih ovlasti. Transparentnost i javnost u radu je jedan od nezamjenjivih uvjeta za uspjeh u borbi protiv korupcije. Uvijek postoji i može se samo povećavati zainteresiranost raznih subjekata za pristup informacijama u posjedu tijela vlasti, a posebno od strane civilnog sektora i medija. Slobodan pristup informacijama je demokratsko pravo građana i važno sredstvo za osiguranje vladavine prava i dobrog upravljanja svih razina tijela javne vlasti. Sloboda informiranja, odnosno transparentnost u radu državnih tijela jedan je od nezamjenjivih uvjeta za uspjeh protukorupcijskih napora. Informacijske tehnologije u Županiji Posavskoj se ne koriste u dovoljnoj mjeri, što otvara prostor uvećanju percipirane korupcije. Nedostatak medija u Županiji Posavskoj doprinosi slaboj informatizaciji građana o njihovim pravima i nedovoljnim saznanjima o radu tijela vlasti uopće. Županija Posavske će radi prevencije samoinicijativno objavljivati što veći broj informacija koji mogu biti od interesa za građane. Transparentno upravljanje javnim prihodima i javnim rashodima i postupak javne nabave, a to je ključno područje u kojem javni i privatni sektor ulaze u financijsku interakciju. Dobra protukorupcijska politika se u javnim nabavama može provesti ako otvoreni postupak postane dominantan, ako uvjeti i kriteriji budu formulirani nediskriminativno, da budu provjerljivi i u potpunosti relevantni za predmet javne nabave. Transparentnost u javnim nabavama ne samo da omogućava bolju kontrolu javnosti, već i izravno doprinosi povećanju konkurencije i uštedama. Važno je osigurati da u javnim nabavama postupa stručno osoblje visokog integriteta. Javne nabave, kao i drugi vidovi javnih rashoda, trebaju biti podvrgnuti kontroli javnosti i nadležnih tijela u svim fazama. U prevenciji korupcije u javnim nabavama, osim javnih tijela u Županiji Posavskoj, važnu ulogu ima i privatni sektor. Osnovne mogućnosti da privatni sektor utječe na popravljivanje stanja jesu organizirano djelovanje preko poslovnih udruženja, u cilju zaštite interesa svojih članova, ali i individualno djelovanje poduzeća čiji su interesi neposredno pogođeni. S druge strane, javne institucije trebaju predočavati privatnom sektoru i javnosti, koja poduzeća ispunjavaju ugovorne obaveze, a koja ne, uz jasno propisane kriterije.

Zbog nepovoljne socio-ekonomske situacije, javni sektor je najpoželjniji poslodavac. Potrebno je uvesti transparentne procese upošljavanja i napredovanja uz jasno postavljene kriterije. Nadalje, unaprjeđenjem etičkih kodeksa i donošenjem i planova integriteta postiže se najjednostavnija i najmanje zahtjevna prepreka korupciji. Uspostavljanje jasnih kriterija za upošljavanje i napredovanje u službi umanjuju se diskrecijska ovlaštenja, koja negativno utječu na korupciju. U Županiji Posavskoj, u određenim institucijama, postoje etički kodeksi, kao i programi obuka u vezi s integritetom i etikom, ali i postoji potreba da se etički kodeks unaprijedi i da se sve organizacije obvežu na donošenje Planova integriteta. Poštivanju etičkih kodeksa još uvijek se ne daje primjeren značaj, pa će se provoditi kontinuirane edukacije. Etički kodeksi ne koriste se dovoljno, sukladno radnopravnim propisima za pokretanje

stegovne odgovornosti, a preventivne provjere poštivanja kodeksa su rijedak izuzetak. Neadekvatno sankcioniranje djeluje demotivirajuće za osobe koje odgovorno i s punim integritetom obavljaju svoje dužnosti.

Program:

1. Jačanje integriteta javnih službi Županije Posavske i osiguranje odgovarajućih mehanizama za prijavu korupcije zaposlenih u institucijama Županije Posavske
2. Razvijanje kulture etičnosti i integriteta u institucijama Županije Posavske s posebnim naglaskom na problem sukoba interesa i zlouporabu diskrecijskih ovlasti
3. Jačanje nadzorne funkcije i odgovornosti za propuštanje nadzora nadležnih institucija Županije Posavske
4. Unaprjeđenje i povećanje transparentnosti postupka upošljavanja i premještaja zaposlenika u institucijama Županije Posavske.

6.4. STRATEŠKI CILJ 3

Uključenje cjelokupnog društva u borbu protiv korupcije.

Uključenje civilnih organizacija, građana i medija, odnosno civilnog društva, pod kojim se podrazumijevaju sve organizacije i pojedinci koji djeluju izvan državnog aparata, ima značajnu ulogu u suprotstavljanju korupciji. Strategija predviđa značajnu ulogu civilnog društva u borbi protiv korupcije, kao i suradnju između javnih tijela i organizacija civilnog društva. Poticanje građana, medija i civilnog društva na uključivanje u detekciju i praćenje koruptivnih rizika javnih politika, pomaže tijelima javne vlasti da rade odgovornije, transparentnije te na odgovarajući način utječe na smanjenje mogućnosti korupcije. Građani nisu dovoljno svjesni opasnosti od korupcije i nedovoljno je tretiraju kao štetnu pojavu. Nisu dovoljno upoznati sa svim njenim pojavnim oblicima, posljedicama, a niti aktivnostima koje tijela vlasti provode u borbi protiv korupcije. Uslijed toga, pojedini oblici korupcije su i dalje djelomično prihvaćeni od strane velikog broja ljudi kao normalna stvar ili kao nepromjenljivi dio stvarnosti. U tom smislu, Strategija predviđa niz programa, koji se odnose na podizanje svijesti kod građana i drugih aktera društva o korupciji, njenim modalitetima, uzrocima, posljedicama i načinu suprotstavljanja i jačanju povjerenja između javnih institucija i drugih aktera društva. Organiziranje javnih kampanja jedno je od najdjelotvornijih sredstava za mobiliziranje javne potpore protukorupcijskim naporima. Bitan preduvjet da se građani i njihovi oblici udruživanja civilnog društva uključe u borbu protiv korupcije je da budu uvjereni da će institucije, uistinu, nešto učiniti protiv korupcije ako je netko prijavi, kao i da neće trpjeti posljedice zbog prijavljivanja korupcije ili od uključivanja u borbu protiv korupcije. U svezi toga, građanima će se omogućiti uspostavljanje sigurnih kanala komunikacije s institucijama, kroz koje mogu, bez straha od posljedica ukazati na koruptivne radnje i druge nezakonite i štetne pojave. Donošenjem Zakona o zaštiti prijavitelja Županije Posavske će se postići ta svrha. Kako bi mediji dali doprinos u borbi protiv korupcije, potrebno je podizanje razine poznavanja problematike korupcije i njenih mehanizama te tehnika njenog otkrivanja, zbog čega je potrebno stručno usavršavanje novinara. S druge strane, tijela vlasti trebaju imati aktivan odnos prema onome što mediji objavljuju i to tako što će pravovremeno reagirati u svim slučajevima kada medijske informacije koje se odnose na korupciju nisu točne ili potpune.

Program:

1. Unaprjeđenje pravnog okvira za aktivnije učešće privatnog sektora u antikorupcijskim aktivnostima
2. Podizanje svijesti o uzrocima, pojavnim oblicima i posljedicama korupcije,

6.5. STRATEŠKI CILJ 4

Suzbijanje korupcije i unaprjeđenje otkrivanja nepravilnosti u upravi.

Efikasno vršenje nadzora nad radom institucija i pojedinaca jedan je od temelja uspješne borbe protiv korupcije. Poseban značaj imaju rukovodeći službenici, koji imaju najveće odgovornosti, a pretpostavke za obavljanje nadzora nad pravilnostima njihovog postupanja su jasno definirani zadaci za njih, ali i za sve državne službenike i namještenike. Imenovanjem upravnog inspektora će se preventivno djelovati na borbu protiv percipirane korupcije i otkloniti nepravilnosti u radu.

Od posebnog značaja je i adekvatna popunjenost policijskih i inspeksijskih službi koje provode istrage iz oblasti koruptivnih ponašanja, kao i njihova stalna edukacija.

Program:

1. Unaprjeđenje pravnog okvira za učinkovitije otkrivanje nepravilnosti u upravi
2. Jačanje integriteta uposlenika u institucijama koje se bave provođenjem istraga kaznenih djela s obilježjem korupcije.

6.6. STRATEŠKI CILJ 5

Suzbijanje korupcije u područjima od posebnog značaja za Županiju Posavsku

Sektorska područja u Županiji Posavskoj su od posebnog značaja u borbi protiv korupcije su preusmjerena :

1. Javne financije
2. Zdravstvo
3. Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda
4. Gospodarstvo – graditeljstvo
5. Pravosuđe i unutarnji poslovi
6. Inspekcije
7. Obrazovanje.

6.6.1. JAVNE FINACIJE

Kako bi se postigla gospodarska stabilnost, potrebno je osigurati učinkovito upravljanje javnim financijama. Javne financije predstavljaju temelj za funkcioniranje i financiranje Županije Posavske. Do korupcije može doći kako pri prikupljanju javnih prihoda, a posebice kod raspodjele, odnosno utroška istih. Ključna pretpostavka borbe protiv korupcije jeste da se osigura da ne bude povlaštenih gospodarskih subjekata ili građana kod davanja subvencija i

drugih vidova državne pomoći, prikupljanja poreza, kod davanja koncesija i u postupcima javnih nabava. Ključne mjere treba da osiguraju transparentnost kod planiranja javnih prihoda i rashoda. Transparentnost posebno podrazumijeva dostupnost podataka u vezi prikupljanja i trošenja javnih sredstava te uključuje i organiziranje javnih rasprava prilikom planiranja proračuna.

Za gospodarski razvoj i postizanje gospodarske stabilnosti, potrebno je osigurati učinkovito upravljanje javnim financijama. U ostvarivanju tih ciljeva treba promicati pozitivno ozračje otporno na korupciju i podizati svijest o nužnosti sprječavanja korupcije. Neophodno je poduzimanje mjera kojima će se osigurati učinkovito upravljanje javnim financijama, potpuna i učinkovita naplata prihoda iz nadležnosti proračunskih korisnika i tijela jedinica lokalne samouprave.

Zakovitost korištenja proračunskih sredstava zaslužuju posebnu pozornost, pa će se radi otklanjanja čimbenika rizika sprovoditi redovan nadzor revizora, inspeksijskih tijela, koji će o uočenim nepravilnostima i nezakovitostima obavijestiti nadležna tijela progona Ministarstva unutarnjih poslova Županije Posavske i Kantonalnog tužiteljstva Posavskog kantona Orašje.

Program aktivnosti:

- Unaprjeđenje, odgovornost i racionalnost u planiranju, prikupljanju i trošenju javnih-sredstava, kroz unaprjeđenje transparentnosti tog procesa
- Jačanje nadzora nad planiranjem i izvršenjem proračuna kroz redovne kontrole
- Transparentnost.

6.6.2ZDRAVSTVO

Tijekom praćenja aktivnosti iz oblasti zdravstva na suzbijanju korupcije uočene su potrebe izmjena dijela predloženih ciljeva. Mogućnosti korupcije u zdravstvu temelje se na organizaciji zdravstvenog sustava, prilikom nabave potrošnog materijala, lijekova, medicinske opreme, prilikom zapošljavanja i pružanja zdravstvenih usluga. Korupcija u zdravstvu i dalje izaziva posebnu osudu javnosti u odnosu na njeno postojanje u drugim oblastima, osobito zbog osjetljivog položaja pacijenta u složenom odnosu liječnik-pacijent. Sprječavanje korupcije u zdravstvu je sveobuhvatan proces koji podrazumijeva niz normativnih, organizacijskih i tehničkih pretpostavki. Transparentnost sustava zdravstvene zaštite moguće je unaprijediti uvođenjem informacijskog sustava, a povećanju transparentnosti treba doprinijeti i značajnija suradnja s medijima i nevladinim organizacijama, u cilju podizanja javne svijesti o pravima pacijenata i mjerama koje se mogu poduzeti na suzbijanju korupcije.

Nužno je uspostaviti kontrolu u području nabave medicinskih usluga i opreme, izvršavanja ugovora te odnosa zdravstvenih ustanova i donatora.

Potrebno je nastaviti razvijanje svijesti kod građana, razvijati shvaćanje o štetnosti koje za zdravstveni sustav i društvo imaju darovi liječniku i neformalna plaćanja liječnicima i drugom medicinskom osoblju. Istovremeno je neophodno jačati integritet samih zdravstvenih djelatnika radi izgradnje njihove vlastite otpornosti na korupciju.

Program aktivnosti:

- Informiranje građana o pravu na zdravstvenu zaštitu i prava na zdravstvene usluge

- Jačanje pravnog okvira za kontrolu nabave i upošljavanja, unaprjeđenje zdravstvene djelatnosti
- Uspostava pravnog okvira i mjerljivih kriterija u postupcima investiranja i upošljavanja
- Transparentnost.

6.6.3. POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I VODOPRIVREDA

Neusklađenost propisa i na ovom području i dalje dovodi do korupcijski rizičnih poslovnih procesa. Potrebni su dodatni naponi na prevenciji mogućih pojava korupcije kroz edukaciju, unaprjeđenje normativnih okvira, kontrole djelatnosti te jačanje integriteta djelatnika. Sveprisutno nepovjerenje javnosti u sustav dodjele potpora poljoprivredi i ruralnom razvoju upućuje na potrebu jačanja transparentnosti u svim fazama postupka dodjele potpora s ciljem onemogućavanja bilo kakve manipulacije ili pogodovanja.

Potrebno je analizirati i unaprijediti postupke raspolaganja poljoprivrednim zemljištem, stvarati dodatne mehanizme koji otklanjaju mogućnost pojave korupcije u svezi aktivnosti sklapanja ugovora o zakupu, naplate ugovora i evidencije u toj oblasti. Provoditi sveobuhvatne kampanje i informirati korisnike kako o planiranim tako i provedenim aktivnostima. Dodjele potpora predstavljaju značajna sredstva Županiji Posavskoj na godišnjoj razini, a bez definiranih kriterija dodjela, kontrole utroška i transparentnosti, koje predstavljaju visok rizik za nastanak korupcije.

Program aktivnosti:

- Uspostava pravnog okvira i mjerljivih kriterija u postupcima investiranja i potpora
- Pojačane i kontinuirane aktivnosti kontrole raspolaganja imovinom i diskrecijskim ovlastima
- Transparentnost.

6.6.4. GOSPODARSTVO I GRADITELJSTVO

Upravljanje rizicima korupcije u gospodarstvu jedan je od važnih elemenata Strategije suzbijanja korupcije. Gospodarskim politikama nužno se zahvaćaju područja upravljanja javnom imovinom, razvoja poduzetništva, poslovanja u javnom i privatnom sektoru te niza drugih aktivnosti kojima se stvaraju uvjeti za efikasno i transparentno odvijanje gospodarskih aktivnosti. U cilju unapređivanja procesa dodjele javnih ovlasti u ovom području potrebno je jačati transparentnost i zakonsku regulaciju kroz moguće prilagođavanje i usklađivanje regulatornih okvira.

Neusklađenost propisa iz oblasti sustava uređenja prostora i gradnje objekata upućuje na postojanje mogućih određenih slabosti sustava iz kojih se potencijalno mogu generirati korupcijski rizici. Neophodno je da se kao pretpostavka sprječavanja korupcije propisima obveže sustav na poštivanje kriterija objektivnosti, pojačaju kontrolni mehanizmi te osigura dosljedno poštivanje zakona i provedbenih propisa, čime bi se korupcija svela na najmanju mjeru. Isto tako, nužno je osigurati i unaprijediti transparentnost postupaka te jačati integritet javnih službenika uposlenih u ovoj oblasti. I u ovoj oblasti se izdvajaju značajna novčana sredstva, a bez definiranih kriterija dodjela, kontrole utroška i transparentnosti, koje

predstavljaju visok rizik za nastanak korupcije. Potrebno je provoditi sveobuhvatne kampanje i informirati korisnike kako o planiranim tako i provedenim aktivnostima .

Program aktivnosti:

- Podizanje svijesti educiranjem o borbi protiv korupcije
- Uspostava pravnog okvira i mjerljivih kriterija u postupcima investiranja i potpora Transparentnost.

6.6.5. PRAVOSUĐE I UNUTARNJI POSLOVI

Institucije pravosuđa, odnosno tužiteljstvo, sudovi i policija su i dalje na najvišem stupnju očekivanja kada je u pitanju provođenje pravnog okvira za suzbijanje korupcije. Transparentan, neovisan i nepristran pravosudni sustav od ključne je važnosti za stabilno funkcioniranje društva i preduvjet za učinkovito protukorupcijsko djelovanje.

Otvorenost pravosudnog sustava te neovisno i nepristrano djelovanje pravosudnih institucija, uvjet je za učinkovit o kažnjavanje koruptivnog ponašanja.

Kazneno gonjenje počinitelja korupcije i nadzor nad provedbom ovih radnji također je dio uspješnoga protukorupcijskoga sustava. Svi akteri ovih procesa moraju postupati profesionalno i neovisno od bilo kakvih utjecaja. Borba protiv korupcije zahtijeva specifična znanja i vještine, koje se moraju stalno razvijati i usavršavati. Zbog toga je neophodno podizanje razina stručnosti osoba koji rade na otkrivanju i obradi slučajeva korupcije. Mjere za otkrivanje korupcije i prikupljanje dokaza treba stalno usavršavati, sukladno najboljim svjetskim praksama.. Kako bi se ti problemi riješili, potrebno je kontinuirano raditi na usavršavanju policijskih službenika, sudaca i tužitelja i time smanjiti mogući negativni koruptivni utjecaj na sudske postupke. Kako oblast pravosuđa može biti izložena korupciji i pritiscima, tako postoje i mehanizmi koji imaju za cilj pružiti garanciju u pogledu integriteta i profesionalizma djelatnika u pravosuđu. Ti mehanizmi su u funkciji, a posebno kroz disciplinske postupke protiv sudaca i tužitelja, koji se vode od strane Visokog sudskog i tužiteljskog vijeća.

Potrebno je poduzeti mjere za informiranje javnosti o radu pravosudnih tijela i jačati povjerenje javnosti u rad pravosuđa.

Zbog svoje društvene pozicije i poslova koji policijske službenike dovode u izravan kontakt sgrađanima, povećana je izloženost policijskih službenika pritiscima korupciji s više strana. Istovremeno od efikasnosti rada ovog tijela u mnogome ovisi povjerenje javnosti u funkcioniranje svih institucija Županije Posavske u borbi protiv korupcije. Policija, kao tijelo za provedbu zakona, ima poseban zadatak u suzbijanju korupcije te treba posvetiti posebnu pozornost prevenciji. Primjena profesionalnih standarda, efikasnost, integritet i odgovornost rada u policiji su jedan od uvjeta funkcioniranja sustava. Postojeća zakonska rješenja su usmjerena na prevenciju i sankcioniranje koruptivnih ponašanja u policiji. Za ostvarivanje prevencije i suzbijanja korupcije u policiji, od velike je važnosti jačanje uloge raspoloživih kontrolnih i nadzornih mehanizama, odnosno unutarnje kontrole.

Represija ne može zamijeniti ostale oblike i instrumente društvene kontrole, ali kada prevencija nedostaje ili ne daje dovoljne rezultate, represivno djelovanje policije je nezamjenjiv segment u borbi protiv korupcije i svih protukorupcijskih napora. Kako bi mjere represije mogle biti primijenjene, nužno je da policija dođe do saznanja o djelu i počinitelju,

kao i o validnim dokazima pri čemu se u praksi često pouzdaju u podatke dobivene od građana, gospodarskih subjekata, organizacija ili u informacije koje su već objavljene u medijima ili izvješćima drugih tijela. Broj tako prijavljenih slučajeva korupcije izravno ovisi od uvjerenosti prijavitelja da će institucije postupiti po prijavi. Zbog toga je prioritetno da institucije razrade i uspostave efikasan sustav za primanje prijava te nepristrano postupanje po njima.

Postoji i dalje potreba za jačanjem administrativnih, tehničkih, materijalnih i drugih kapaciteta Sektora kriminalističke policije, a posebno odjela koji se bavi suzbijanjem korupcije. Istovremeno je potrebna stalna specijalizacija kadrova zaduženih za borbu protiv korupcije, kao i jačanje povjerenja javnosti u rad policije.

Program aktivnosti:

- Osiguranje odgovarajućih mehanizama unutarnjih tijela za prijavu korupcije
- Popunjenost i stručnost policijskih službenika
- Edukacija i koordinacija policijskih i državnih službenika s građanima u borbi protiv korupcije
- Transparentnost.

6.6.6.INSPEKCIJE

Inspeksijski nadzor je ima značajnu ulogu u otkrivanju i sprječavanju korupcije. Njihova nadležnost obuhvaća trgovinu, ugostiteljstvo, poljoprivredu, graditeljstvo, šumarstvo, vodoprivredu, veterinarstvo, radne odnose, zaštitu na radu, zdravstvo, obrazovanje, sanitarni nadzor. Samo sveobuhvatnim pristupom mogu se očekivati i rezultati koji će otkrivati i koruptivna ponašanja. Neophodno je pristupiti popunjenosti inspeksijskih pozicija u oblastima koje do sada nisu obuhvaćene na razini Županije Posavske te uspostaviti njihovu međusobnu suradnju s represivnim tijelima. Inspeksijske kontrole je nužno provoditi kontinuirano.

Program aktivnosti:

- Popunjenost i stručnost inspeksijskih službenika
- Edukacija i koordinacija inspeksijskih službenika s policijskim i drugim tijelima zaduženih za represiju
- Jačanje sinergije i povjerenja građana u rad inspeksijskih službi
- Transparentnost.

6.6.7. OBRAZOVANJE

Korupcija u obrazovnom sustavu može ostaviti duboke i neizbrisive tragove u postupku izgradnje i razvoja mladih ljudi te narušava temeljne društvene vrijednosti budućnosti.

Tijela vlasti, sa svoje strane, radi uključenja u obrazovne programe, trebaju pružiti informacije o uspjesima u borbi protiv korupcije, na preventivnom i represivnom planu, koji su ostvareni upravo zahvaljujući etičkom postupanju pojedinaca ili zahvaljujući tome što su građani bili odlučni dati vlastiti doprinos rješavanju društvenih problema.

Strategija na planu sprječavanja korupcije u obrazovanju predviđa niz aktivnosti za podizanje svijesti o korupciji. Ostvarivanje dugoročnih rezultata i proces jačanja moralnih vrijednosti društva kao zapreke borbi protiv korupcije, neodvojivo je vezan za obrazovanje i odgoj.

Program aktivnosti:

- Uspostava pravnog okvira za provedbu nadzora nad obrazovnim ispravama svih uposlenika
- Uspostava pravnog okvira i mjerljivih kriterija za odabir predstavnika stalnih i povremenih tijela i uposlenika u oblasti obrazovanja
- Izrađivanje, uvođenje i usklađivanje programa etike i integriteta u obrazovnom procesu
- Poticanje etičkog ponašanja kod djece i mladeži kroz potporu izvanškolskih projekata civilnog sektora
- Transparentnost.